

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2015.G.41, 16 december 2015

Bladluizen in wintergranen Toestand 14-15 december 2015

Gezien de aanhoudend zachte weersomstandigheden én bladluisaantasting die half november van dit najaar beduidend hoger was in vergelijking met half november vorig jaar, is de vraag hoe de bladluis-situatie momenteel is. Hiertoe werd, door het LCG, op 14-15 december op een aantal graanpercelen de bladluisdruk verder opgevolgd (zie tabel wintergerst, spelt en wintertarwe op de volgende bladzijden).

Vastgesteld wordt dat op de percelen waar er bladluizen aanwezig waren, de druk nagenoeg overal verder is toegenomen! Op twee onbehandelde percelen, respectievelijk wintergerst en wintertarwe (zonder insecticide: hetzij specifieke zaaizaadbehandeling, hetzij gewasbespuiting) te Helkijn in de provincie West-Vlaanderen, is er nu zelfs een extreem hoge druk!

Ook op de percelen wintergranen gezaaid eind oktober en niet behandeld tegen bladluizen kunnen er bladluizen voorkomen zoals in de wintertarwe te Bottelare (Oost-Vlaanderen) en Beitem (West-Vlaanderen).

Daarentegen zijn er ook onbehandelde percelen wintergranen waar er momenteel nog steeds geen bladluizen voorkomen.

De bladluisdruk blijft zeer variabel naargelang de regio alsook het individuele perceel.

Situaties die een verhoogd risico bieden zijn:

- zeker de graanpercelen waar lange tijd korrelmaïs in de omgeving stond: bladluizen komen immers via de maïs op de granen terecht, daarenboven kan het virus zich in de maïs aanzienlijk vermenigvuldigen. Hoe groter het aandeel maïs in een regio hoe meer dit bevorderend is voor de toename van de druk van het dwergvergelingsvirus in die regio.
- beschut gelegen wintergraanpercelen (beschut tegen wind en koude); desondanks waren er tijdens het najaar 2013 en 2014 (bepaalde regio's kenden een hoge tot zeer hoge bladluisdruk) ook niet beschut gelegen wintergraanpercelen met een hoge tot zeer hoge bladluisdruk met ernstige schade door het dwergvergelingsvirus als gevolg!

In die percelen waar momenteel een lage bladluisdruk aanwezig is, kunnen de aantastingen verder uitbreiden indien de weersomstandigheden voorts gunstig blijven (dit blijkt uit de waarnemingen van dit najaar). Dit kan eventueel evolueren naar situaties waar toch een belangrijke schade kan berokkend worden. Dit hangt af van de verdere weersomstandigheden dit najaar en de komende winterperiode.

Daarom is het advies om uit voorzorg percelen wintergranen die een risico lopen te behandelen tegen bladluizen (zie hierna):

- Percelen wintergranen niet behandeld met een insecticide (hetzij specifieke zaaizaadbehandeling, hetzij gewasbespuiting) dienen gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van bladluizen, zelfs percelen met latere zaai (zoals eind oktober). Indien er bladluizen waargenomen worden vormen deze percelen een risico, de kans op schade is reëel; in deze gevallen wordt een insecticidebehandeling geadviseerd. Indien er echter geen bladluizen aanwezig zijn, is het niet nodig te behandelen.
- Op de percelen wintergranen (zonder specifieke zaaizaadbehandeling met een insecticide) waar reeds vroeg een gewasbespuiting met een insecticide werd uitgevoerd, moet de bladluisdruk opnieuw opgevolgd worden. Wanneer er opnieuw bladluizen vastgesteld worden is een insecticidebehandeling aanbevolen.

Opgelet: bij koud weer de planten ook ondergronds controleren op de aanwezigheid van bladluizen. Hiervoor dienen, na de bovengrondse controle op bladluizen, de graanplanten met de wortels voorzichtig uit de grond gehaald te worden (bv. met een schopje). Vervolgens dient zorgvuldig nagegaan te worden of er bladluizen voorkomen op en tussen de stengels tot op het uitstoelingsplateau.

**WINTERGERSTpercelen zonder Argento zaai-zaadbehandeling
Waarnemingsplaatsen en resultaten:**

(*) Tussen haakjes het aantal bladluizen per plant

Waarnemingsplaats	Zaadatum	Bladluisbespuiting	14-15 december			16-17 november	9-10 november	2-3 november	Ligging perceel
			Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis (*)	% planten bezet met minstens 1 bladluis (*)	% planten bezet met minstens 1 bladluis (*)	
Oost-Vlaanderen Bottelare II (Rafaela)	11 oktober	neen	uitstoeling	13,0 %	1,9	27,5 % (2,7) (13 november)	12,5 % (2,8) (6 november)	11,5 % (1,8) (30 oktober)	
West-Vlaanderen Zuidelijk gedeelte Helkijn I	1 oktober	neen	uitstoeling	zeer veel!	1 tot 34	27,3 % (4,6)	22,1 % (2,1)	13,1 % (2,2)	niet beschermt, grenzend aan gras & groenbemester
		7 november		0 %					
Helkijn II	1 oktober	neen	uitstoeling	17,9 %	1,7	11,1 % (1,9)	10,9 % (2,1)	4,4 % (1,8)	beschermt
		7 november		0 %					
Regio kust Zuienkerke	2 oktober	neen	uitstoeling	0 %		0 %	1,2 % (1,8)	0,6 % (1,5)	beschermt

WINTERGERSTpercelen met Argento zaai-zaadbehandeling en zonder bladluisbespuiting

Waarnemingsplaats	Zaadatum	14-16 december
		% planten met minstens 1 bladluis
Limburg Tongeren	1 oktober	0,5 %
Vlaams-Brabant Huldenberg	8 oktober	0 %
Oost-Vlaanderen Nieuwenhove	12 oktober	0 %
West-Vlaanderen Regio kust Zuienkerke	2 oktober	0 %

SPELTperceel zonder Argento zaai-zaadbehandeling en zonder bladluisbespuiting

Waarnemingsplaats	Zaadatum	14 december
		% planten met minstens 1 bladluis
West-Vlaanderen Regio kust Zuienkerke	31 oktober	0 %

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Duurzame Landbouwoontwikkeling Granen

De LCG-Graanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:
 - de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling voorlichting, doelgroepenbeleid, kwaliteit plant, Team Voorlichting
 - Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem
 - de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee
 - Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep toegepaste biowetenschappen, te Gent
 - vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren
 - het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge
 - het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas

WINTERTARWEpercelen zonder Argento zaaizaadbehandeling
Waarnemingsplaatsen en resultaten:

(*) Tussen haakjes het aantal bladluizen per plant

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	Bladluisbespuiting	14-15 december			16-17 november	9-10 november	2-3 november	Ligging perceel
			Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis (*)	% planten bezet met minstens 1 bladluis (*)	% planten bezet met minstens 1 bladluis (*)	
Limburg									
Tongeren	11 oktober	neen	3 ^e -4 ^e blad	0 %		geen telling	geen telling	geen telling	grenzend aan groenbemester
Tongeren	24 oktober	neen	3 ^e -4 ^e blad	0 %		geen telling	geen telling	geen telling	
Vlaams-Brabant									
Haasrode		12 oktober		0 %					
Huldenberg		neen		0 %		0 %	0 %	geen telling	
Wommersom	3 november	neen		0 %		geen telling	geen telling	geen telling	
Oost-Vlaanderen									
Bottelare	27 oktober	neen	2 ^e -3 ^e blad	7,0 %	1,3	geen telling	geen telling	geen telling	
Bottelare	27 oktober	neen	2 ^e -3 ^e blad	2,0 %	1,5	geen telling	geen telling	geen telling	
Nieuwenhove		neen		0 %		geen telling	geen telling	geen telling	
West-Vlaanderen									
Zuid-oostelijk gedeelte									
Beitem	30 oktober	neen	3 ^e blad	2,8 %	3,1	geen telling	geen telling	geen telling	beschut
Meulebeke	13 oktober	neen	begin uitstoeling	8,4 %	1,3	7,9 % (1,6)	7,5 % (1,4)	5,3 % (1,6)	
Otegem	29 september	7 november neen	uitstoeling	0 % 10,9 %	1,3	6,5 % (1,3)	5,0 % (2,3)	3,0 % (1,7)	niet beschut, grenzend aan groenbemester
		24 oktober en 14 november		0 %					
Spiere-Helkijn	2 oktober	een	uitstoeling	zeer veel	1 tot 22	10,8 % (3,5)	10,7 % (2,6)	5,1 % (1,8)	niet beschut, grenzend aan suikerbieten
Zwevegem (Sint-Denijs)	13 oktober	8 november 11 november	begin uitstoeling	0 % 0 %		behandeld	17,7 % (2,0)	geen telling	
Zwevegem (Sint-Denijs)	13 oktober	7 november	begin uitstoeling	0 %		behandeld	behandeld	geen telling	
Zuid-westelijk gedeelte									
Houtem I	2 oktober	neen	uitstoeling	5,2 %	1,2	1,7 % (1,3)	0 %	0 %	niet beschut; grenzend aan gerststoppel
Houtem II	2 oktober	2 november neen	uitstoeling	0 % 9,8 %	1,3	5,0 % (1,4)	1,8 % (1,3)	1,2 % (1,6)	niet beschut, grenzend aan gerststoppel
		2 november		0 %					
Regio kust									
Gistel	3 oktober	neen	uitstoeling	7,2 %	1,4	5,6 % (1,5)	4,7 % (1,7)	2,1 % (1)	niet beschut; grenzend aan gras
		11 november		0 %					
Houtave	31 oktober	neen	3 ^e blad	0 %		0 %	geen telling	geen telling	
Koksijde I	26 oktober	neen	4 ^e blad	0 %		0 %	geen telling	geen telling	
Koksijde II	26 oktober	neen	4 ^e blad	0 %		0 %	geen telling	geen telling	
Stalhille	1 oktober	neen	uitstoeling	15,6 %	1,6	8,0 % (1,4)	6,3 % (2,1)	1,5 % (1,8)	niet beschut
		11 november		0 %					